



Besluit

Gewijzigde beslissing op het bezwaarschrift van de Coöperatie Energie Samen tegen het Tarievenbesluit Elektriciteit Stedin Netbeheer B.V. voor het jaar 2021.

Ons kenmerk : ACM/UIT/646492
Zaaknummer : ACM/24/191013
Datum : **13 november 2024**

1. Inleiding

1. In dit besluit beoordeelt de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) de bezwaren die de Coöperatie Energie Samen U.A. (hierna: Energie Samen) heeft ingediend tegen het Tarievenbesluit Elektriciteit voor Stedin van 25 november 2020 (hierna: het bestreden besluit).¹ In dit besluit heeft de ACM vastgesteld welke tarieven Stedin in het jaar 2021 ten hoogste in rekening mag brengen voor het uitvoeren van haar wettelijke taken.
 - 1a. Bij besluit van 15 december 2021 heeft de ACM het bezwaar van Energie Samen tegen het Tarievenbesluit Elektriciteit voor Stedin ongegrond verklaard.² Energie Samen heeft tegen dit besluit beroep ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb). Het CBb heeft in zijn tussenuitspraak van 16 juli 2024 geoordeeld dat het besluit op bezwaar op één punt in strijd was met de motiveringsplicht als bedoeld in artikel 7:12 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) en de ACM opgedragen dit gebrek binnen vier maanden na de tussenuitspraak te herstellen.³ Voor het overige heeft het CBb de beroepsgronden van Energie Samen afgewezen.
 - 1b. Met dit besluit geeft de ACM gevolg aan de uitspraak van het CBb. De ACM heeft de beslissing op bezwaar van 15 december 2021 als uitgangspunt genomen voor dit besluit. Voor de leesbaarheid zijn de randnummers die zijn gewijzigd of toegevoegd ten opzichte van het besluit van 15 december 2021 geel gemarkeerd.
2. De ACM verklaart het bezwaar van Energie Samen ongegrond. De ACM heeft Stedin naar aanleiding van de tussenuitspraak van het CBb van 16 juli 2024 verzocht om aanvullende informatie. Met die informatie heeft Stedin naar het oordeel van de ACM de verhoging van de tarieven voor de eenmalige aansluitvergoeding meerlengte per meter >25 voor aansluitingen met een aansluitcapaciteit van 1.000 kVA tot en met 10.000 kVA toereikend gemotiveerd. Uit die informatie volgt uit welke kostenposten de toeslag van 15% bestaat en waarom die posten rechtstreekse kosten zijn. Van strijdigheid met het kostenveroorzakingsbeginsel als bedoeld in artikel 41b, eerste lid, onderdeel a, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) is niet gebleken.

2. Achtergrond en verloop van de procedure

3. Op grond van artikel 41c, eerste lid, van de E-wet dient de ACM jaarlijks de tarieven vast te stellen die een netbeheerder ten hoogste in rekening mag brengen voor het uitvoeren van zijn wettelijke taken zoals genoemd in artikel 16, eerste lid, van de E-wet. Het betreft hierbij onder meer het in werking hebben en onderhouden van de netten, het waarborgen van veilig en betrouwbaar transport van

¹ Besluit van de ACM van 25 november 2020 met kenmerk ACM/UIT/544038.

² Besluit van de ACM van 15 december 2021 met kenmerk ACM/UIT/569550.

³ Uitspraak van het CBb van 16 juli 2024, ECLI:NL:CBB:2024:477.

elektriciteit en het verzorgen van aansluitingen. De ACM heeft deze tarieven voor Stedin voor het jaar 2021 op 25 november 2020 vastgesteld in het bestreden besluit.

4. Energie Samen kan zich met deze tarieven niet verenigen en heeft op 6 januari 2021 een pro forma bezwaarschrift ingediend. Op 10 februari 2021 heeft Energie Samen vervolgens de gronden van bezwaar aangevuld. Na toezending van de op de zaak betrekking hebbende stukken, heeft de ACM aan Energie Samen de gelegenheid gegeven haar gronden schriftelijk nader toe te lichten. Energie Samen heeft hiervan gebruik gemaakt en op 12 mei 2021 een nadere reactie aan de ACM toegezonden.
5. Naar aanleiding hiervan heeft de ACM aan Stedin verzocht om op de bezwaargronden van Energie Samen te reageren. Stedin heeft op 17 juni 2021 haar reactie aan de ACM kenbaar gemaakt.
6. Op verzoek van Energie Samen is na overleg vervolgens besloten om af te zien van een hoorzitting en partijen in een aanvullende schriftelijke ronde de gelegenheid te bieden om hun zienswijze nader aan te vullen. Energie Samen heeft op 13 augustus 2021 een aanvullende zienswijze aan de ACM toegestuurd. Stedin heeft op 23 september 2021 in dupliek hierop gereageerd.
- 6a. Bij besluit van 15 december 2021 heeft de ACM het bezwaar van Energie Samen ongegrond verklaard. Bij tussenuitspraak van 16 juli 2024 heeft het CBb geoordeeld dat dat besluit op één punt in strijd is met de motiveringsplicht als bedoeld in artikel 7:12 van de Awb en de ACM opgedragen dit gebrek binnen vier maanden na de tussenuitspraak te herstellen.
- 6b. Bij email van 25 juli 2024 heeft de ACM aan Stedin verzocht om een nieuwe kostenonderbouwing aan te leveren voor de door haar voorgestelde tarieven, met inachtneming van de tussenuitspraak van het CBb.⁴ Stedin heeft vervolgens op 23 augustus 2024 op dit verzoek van de ACM gereageerd.⁵ Naar aanleiding van deze nieuwe onderbouwing heeft de ACM op 10 september 2024 aan Stedin per e-mail enkele vragen gesteld en om nadere informatie verzocht.⁶ Nadat Stedin op 13 september 2024 een reactie heeft gegeven op dit nadere verzoek,⁷ heeft de ACM op 17 september 2024 nogmaals om nadere informatie met betrekking tot de kostenonderbouwing verzocht.⁸ Op 19 september 2024 hebben de ACM en Stedin vervolgens telefonisch contact gehad over de noodzakelijke gegevens voor een beoordeling van de nieuwe kostenonderbouwing door Stedin.⁹ Bij email van 20 september 2024 heeft Stedin aan de ACM per e-mailbericht nadere informatie gestuurd.¹⁰

3. Bezwaargronden

7. Energie Samen kan zich niet verenigen met de verhoging van de tarieven voor de eenmalige aansluitvergoeding (hierna: EAV) meerlengte per meter >25 voor aansluitingen met een aansluitcapaciteit van 1.000 kVA tot en met 10.000 kVA (hierna: de Tarieven Meerlengte). Zij stelt dat de kostenstijging die aan deze verhoging ten grondslag ligt disproportioneel is. Volgens Energie Samen is de tarievenstijging in het bestreden besluit op geen enkele wijze onderbouwd of gemotiveerd en leidt het besluit daarom aan een motiveringsgebrek.
8. Energie Samen stelt dat de stijging van de Tarieven Meerlengte niet te herleiden is tot de door Stedin aangevoerde kostenposten die ten grondslag liggen aan de betreffende dienst. Naar de mening van Energie Samen zijn de tarieven daarom in strijd met het uitgangspunt van kostenveroorzaking als bedoeld in artikel 41b, eerste lid, aanhef en onderdeel a, van de E-wet, dat kort gezegd inhoudt dat de

⁴ ACM/UIT/626351.

⁵ ACM/IN/904146.

⁶ ACM/UIT/629599.

⁷ ACM/IN/910257.

⁸ ACM/IN/910257.

⁹ ACM/INT/510793.

¹⁰ ACM/INT/510793.

tarieven een afspiegeling dienen te vormen van de kosten voor het leveren van de desbetreffende dienst.

9. Slechts een beperkt gedeelte van de kosten die ten grondslag liggen aan de Aansluitvergoeding Meerlengte wordt volgens Energie Samen veroorzaakt door de materiaalkosten voor kabels. Energie Samen stelt dat de huidige tarievenstijging het gevolg is van het feit dat niet alleen de materiaalkosten voor een kabel, maar ook de kosten voor (werkzaamheden in verband met) de aanleg van het tracé twee keer worden berekend. Energie Samen adstrueert dit aan de hand van een aantal fictieve rekenvoorbeelden.
10. Energie Samen wijst erop dat de Tarieven Meerlengte van andere netbeheerders beduidend lager zijn dan de tarieven die Stedin in het jaar 2021 in rekening brengt. Dit is volgens Energie Samen het gevolg van het feit dat Stedin twee keer zoveel meters in rekening brengt als de lengte van een tracé. Als gevolg hiervan worden ook de kosten voor de werkzaamheden in verband met de aanleg ten onrechte verdubbeld. Die uitkomst is in strijd met het beginsel van kostendekkende tarieven, aldus Energie Samen.
11. Daarnaast lijkt de stijging van de Tarieven Meerlengte het gevolg van het feit dat Stedin in het verleden een onjuiste berekeningsmethodiek heeft gehanteerd, waarbij zij inkomsten is misgelopen door abusievelijk één kabel in plaats van twee in rekening te brengen. Energie Samen stelt dat Stedin de kosten voor de misgelopen inkomsten lijkt te compenseren door ten onrechte een opslag hiervoor door te berekenen in de Tarieven Meerlengte voor het jaar 2021.
12. Energie Samen stelt dat Stedin de door haar misgelopen inkomsten niet alsnog mag proberen te compenseren door de huidige tariefstijging. Een verdere stijging dan het doorberekenen van de materiaalkosten voor de aanleg van een extra kabel is volgens Energie Samen niet toegestaan en zou in strijd zijn met artikel 41b, eerste lid, onderdeel a, van de E-wet.
13. In reactie op de zienswijze van Stedin van 17 juni 2021 stelt Energie Samen dat zij betwijfelt of de door Stedin genoemde kostenposten daadwerkelijk ten grondslag liggen aan de gemaakte kosten voor het realiseren van een aansluitverbinding. Energie Samen geeft aan dat zij de indruk heeft dat Stedin heeft gezocht naar argumenten om de zeer forse stijging van de Tarieven Meerlengte aannemelijk te maken. Meer specifiek wijst Energie Samen daarbij naar de stijging van de door Stedin opgevoerde kostenpost "kunstwerken", die volgens Energie Samen niet de daadwerkelijk te maken kosten per aansluitcategorie lijkt te reflecteren.
14. Naar de mening van Energie Samen is in casu sprake van onzorgvuldige besluitvorming, omdat de ACM ernstig tekort zou zijn geschoten in het vergaren van de nodige kennis omtrent de relevante feiten. Energie Samen stelt dat de ACM bij de vaststelling van de Tarieven Meerlengte van Stedin niet had mogen afgaan op de zeer summiere onderbouwing van de zeer forse stijging van de Tarieven Meerlengte.
15. Voorts heeft Energie Samen in haar aanvullende zienswijze er andermaal op gewezen dat er een aanzienlijk verschil lijkt te zijn tussen de Tarieven Meerlengte voor Stedin in het jaar 2021 en de tarieven die de andere netbeheerders lijken te hanteren. De door Stedin doorberekende kosten zijn naar het oordeel van Energie Samen dan ook ondoelmatig en inefficiënt. Dergelijke kosten mogen niet worden doorberekend in de tarieven. Volgens Energie Samen had de ACM de Tarieven Meerlengte dan ook niet mogen goedkeuren en vaststellen.
16. Tot slot stelt Energie Samen dat de ACM met het vaststellen van de excessieve Tarieven Meerlengte ten onrechte geen rekening heeft gehouden met de belangen van partijen die een aansluiting op het openbare net van Stedin wensen te verkrijgen. Zij worden door de stijging geconfronteerd met extra kosten, aldus Energie Samen. In het bestreden besluit zou de ACM hiermee onvoldoende rekening

hebben gehouden. Volgens Energie Samen zou om die reden een gedegen belangenafweging ex artikel 3:4 van de Awb ertoe moeten leiden dat de ACM de Tarieven Meerlengte voor 2021 herzielt.

4. Zienswijze Stedin

17. Stedin betoogt dat de door Energie Samen aangevoerde bezwaren ongegrond zijn. De Tarieven Meerlengte zijn volgens Stedin in overeenstemming met het kostenveroorzakingsbeginsel als bedoeld in artikel 41b, eerste lid, onderdeel a, van de E-wet.
18. De stijging van het eenmalige aansluittarief zou in belangrijke mate het gevolg zijn van de wijziging van een – in het verleden onjuist toegepaste – rekenmethode. Als gevolg van die wijziging wordt nu uitgegaan van de kosten per tracémeerlengte. Voorts werden in het verleden de kosten voor zogenoemde “kunstwerken”, zoals boringen en boogzinkers, abusievelijk niet meegenomen in de berekeningen, zo stelt Stedin. Tot slot is volgens Stedin sprake van een kostenstijging in verband met de update van alle andere parameters die zien op gebruikte materialen en bestede uren.
19. Naar de mening van Stedin is het bestreden besluit afdoende gemotiveerd. Stedin wijst erop dat de ACM in het bestreden besluit is ingegaan op de kostenonderbouwing van de eenmalige aansluittarieven voor 2021. De ACM heeft daarbij specifiek gewezen op de kostenonderbouwing door Stedin, de vragen die de ACM hierover heeft gesteld, de aanpassing van het tarievenvoorstel en de toetsing aan wet- en regelgeving. In dat licht wijst Stedin ook naar een uitspraak van het CBb, waarin een soortgelijke onderbouwing consistent werd geacht met de aangeleverde cijfermatige kostenonderbouwing en alle door Stedin opgevoerde kostensoorten kwalificeerden als noodzakelijk voor het realiseren van een aansluiting conform de E-wet.¹¹
20. Volgens Stedin berust het bezwaar van Energie Samen op de onjuiste veronderstelling dat de kostenstijging zou worden veroorzaakt doordat in het nieuwe voorstel – anders dan voorheen – rekening zou worden gehouden met de kosten voor een tweede kabel. De kostenstijging is echter het gevolg van de wijziging van een in het verleden gehanteerde onjuiste berekening, het meenemen van de kosten van zogenoemde “kunstwerken” en het updaten van de parameters voor de kosten van gebruikt materiaal en bestede uren.
21. De door Energie Samen gegeven fictieve rekenvoorbeelden berusten volgens Stedin op een aantal onjuiste veronderstellingen. Stedin stelt dat zij bij de berekening van de aansluitvergoeding voor meerlengte in het jaar 2020 niet is uitgegaan van één kabel in plaats van twee kabels. Voorts geeft zij aan dat in weerwil van hetgeen Energie Samen suggereert, Stedin niet de kosten in verband met de werkzaamheden voor de aanleg van de verbinding heeft verdubbeld. Tot slot stelt Stedin dat zij ook geen nacalculatie heeft toegepast omdat in het verleden inkomsten zouden zijn misgelopen.
22. Stedin stelt dat Energie Samen in haar bezwaar een onterechte verwijzing naar de zogenoemde “methode kabellengte” en “methode tracélengte” heeft opgenomen. Eerstgenoemde methode ziet op een discussie die speelde bij de periodieke aansluitvergoeding, en niet bij de berekening van de EAV. Stedin heeft altijd op tracémeerlengte gefactureerd. Er is volgens Stedin dan ook geen sprake van dat zij met de wijziging tweemaal zoveel meters als de lengte van het tracé in rekening brengt of het tarief zou hebben verdubbeld.
23. In haar reactie van 23 september 2021 heeft Stedin nogmaals benadrukt dat de kostenstijging het gevolg is van het feit dat kosten in het verleden onjuist zijn berekend, kosten van zogenoemde kunstwerken in het verleden niet in aanmerking zijn genomen en een update van een aantal relevante parameters heeft plaatsgevonden. De door Stedin bij het tarievenvoorstel gegeven onderbouwing is consistent met de aangeleverde cijfermatige kostenonderbouwing en de kostensoorten zijn

¹¹ CBb, 4 december 2018, ECLI:NL:CBB:2018:645, r.o. 3.2

noodzakelijk voor het realiseren van een aansluiting. Stedin betwist het standpunt van Energie Samen dat zij heeft gezocht naar nieuwe kostenposten teneinde de Tarieven Meerlengte te verhogen.

24. Stedin voert aan dat de kosten voor de aanleg van kunstwerken op de juiste wijze zijn doorberekend. In haar tarievenvoorstel heeft Stedin de juiste rekenmethode toegepast. Een substantiële stijging van de tarieven was volgens Stedin aan de orde om een goede afspiegeling van de onderliggende kosten te vormen. Deze verbeterde verdeling van de kosten leidt niet tot meer toegestane inkomsten, aldus Stedin.
25. Volgens Stedin is geen sprake van onzorgvuldige besluitvorming. Zij wijst erop dat het besluit is gebaseerd op een tarievenvoorstel dat is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn Controle Tarieven, en dat dit voorstel een gedetailleerde onderbouwing geeft van de tariefmutatie van de Tarieven Meerlengte 2021.
26. Tot slot voert Stedin aan dat geen sprake is van een vergoeding van ondoelmatige en inefficiënte kosten, en evenmin sprake is geweest van een onzorgvuldige belangenafweging. Een zorgvuldige belangenafweging houdt in dat in de tarieven rekening wordt gehouden met de belangen van alle partijen die gebruik maken van de dienstverlening van Stedin. Juist om die reden probeert Stedin de kosten zo precies mogelijk toe te rekenen en past zij de tarieven aan indien dit nodig blijkt om de werkelijke kosten te weerspiegelen.
27. Naar de mening van Stedin dient het bezwaar van Energie Samen dan ook ongegrond te worden verklaard.

4.1. Aanvullende kostenonderbouwing naar aanleiding van de tussenuitspraak van het CBb

- 27a. Stedin heeft naar aanleiding van de tussenuitspraak van het CBb de volgende nadere toelichting gegeven. Stedin heeft een nieuwe kostenonderbouwing opgesteld, met daarin wederom een toeslagpercentage voor bepaalde kosten. Stedin heeft de toeslagen uitgesplitst in een aantal posten die gerelateerd zijn aan een aantal afdelingen, te weten Management Operations, Directievoering en Werkverantwoordelijken, Bedrijfsbureau (indirecte uren projectondersteuning), Assetdata (GIS registratie, revisieverwerking, bodemdesk, etc.), Quality Control (onder andere audits en werkplekinspecties), Inkoper, Vergunningen en retributiekosten, Netwerkontwikkeling, VGMK en Logistieke handling en opslag. Stedin heeft voor elke post een omschrijving gegeven en de verantwoordelijkheden vermeld.
- 27b. Volgens Stedin zijn de afdelingen die onderdeel uitmaken van de toeslag nauw verbonden met de directe uitvoerende activiteiten. Op investeringsprojecten wordt normaal gesproken tijd geschreven door medewerkers die voor die projecten werken. Maar voor de indirecte ondersteunende afdelingen werkt zij met een toeslagpercentage. Het is voor die afdelingen ondoenlijk om op specifieke projecten tijd te verantwoorden, omdat die afdelingen normaal gesproken voor heel veel projecten werken, aldus Stedin.
- 27c. Stedin heeft tot slot te kennen gegeven dat in de kosten die zij ter onderbouwing heeft opgevoerd geen algemene kosten zitten of overhead, zoals kantoorruimte of directiekosten. Stedin gebruikt de term overhead intern vaak voor activiteiten die nodig zijn om een aansluiting te realiseren zoals benoemd in de kostenonderbouwing, zoals Assetdata en Management Operations. Het gebruik van die term heeft volgens Stedin eerder in de procedure tot spraakverwarring geleid.
- 27d. Stedin heeft de toeslagen wederom uitgedrukt in een percentage. Zij heeft dat gedaan omdat aansluitingen van 3.000 tot en met 10.000 kVA (veel) meer impact hebben op het net dan aansluitingen van 1.000 tot en met 1.750 kVA. Werkzaamheden voor vergunningen en assetdata zijn

daarom complexer en leiden dus tot een hogere toeslag. Het toeslagpercentage heeft Stedin bepaald door de kosten van de desbetreffende afdelingen bij elkaar op te tellen en te delen door de kosten zoals opgenomen in de begroting van de directe activiteiten. Het percentage voor 2021 kwam uit op 15,36%. Stedin heeft dat percentage naar beneden afgerond op 15%.

27e. Alternatief heeft Stedin een berekening overgelegd met een vaste toeslag per meter. Stedin heeft die toeslag berekend door de totale inkomsten van de toeslagen voor de drie tariefcategorieën die in geschil zijn te delen door het totale aantal meters in die categorieën. Vervolgens heeft Stedin uitgerekend wat het tarief per afnemerscategorie zou zijn met de vaste toeslag en het procentuele verschil met het tarief volgens het tarievenbesluit van 15 december 2021. De tarieven voor de afnemerscategorieën 1.000 kVA t/m 1750 kVA en >1750 kVA t/m 3.000 kVA zouden stijgen met respectievelijk 4,7% en 1% en het tarief voor de afnemerscategorie >3.000 kVA t/m 10.000 kVA zou dalen met 0,6%.

5. Beoordeling bezwaar door de ACM

5.1. Inleiding

28. De ACM komt tot de conclusie dat de bezwaargronden van Energie Samen geen doel treffen. De ACM licht dit hierna toe. Daarbij wordt in paragraaf 5.2 eerst ingegaan op de discussie ‘kabelmeerlengte’ versus ‘tracémeerlengte’. Vervolgens wordt in paragraaf 5.3 stilgestaan bij de uitgangspunten van de tariefregulering in brede zin. Daarna zal de ACM in paragraaf 5.4 ingaan op de kostenonderbouwing in het tarievenvoorstel van Stedin en in paragraaf 5.5 de bezwaren van Energie Samen beoordelen. In paragraaf 5.6 gaat de ACM in op de nieuwe kostenonderbouwing die Stedin naar aanleiding van de uitspraak van het CBb overgelegd.
29. Bij de beoordeling van het tarievenvoorstel dient de ACM de centrale vraag te beantwoorden of de door Stedin aangeleverde kostenonderbouwing voor de tariefmutaties toereikend is. De ACM beantwoordt deze vraag bevestigend.

5.2. Discussie ‘kabelmeerlengte’ versus ‘tracémeerlengte’

30. De ACM stelt voorop dat een deel van het door Energie Samen ingediende bezwaar gebaseerd lijkt te zijn op een misverstand omtrent de begrippen ‘kabelmeerlengte’ en ‘tracémeerlengte’ die Stedin heeft gebruikt in haar toelichting op de kostenstijging, van 16 oktober 2020.¹² Anders dan Energie Samen in haar bezwaarschrift lijkt te suggereren, brengt Stedin de kosten voor de aanleg van een tracé niet dubbel in rekening.
31. In het kader van de periodieke aansluitvergoeding (hierna: de PAV) is in het totstandkomingstraject van de Tarievenbesluiten een discussie gevoerd over het onderscheid in de methodes die de verschillende netbeheerders hanteren bij de berekening van het meerlengtevolume voor de PAV. Stedin berekent dit volume op basis van de tracélengte, terwijl een aantal andere netbeheerders dit tarief berekent op basis van de extra kabellengte.¹³
32. In deze zaak is echter bezwaar gemaakt tegen de vaststelling van de Tarieven Meerlengte bij de EAV. Bij de berekening van de EAV voor een standaardaansluiting wordt uitgegaan van twee kabels per tracé.¹⁴ In het geval van Stedin zijn de kosten die ten grondslag liggen aan de tarieven meerlengte EAV, in het verleden abusievelijk geregeld berekend op basis van de kosten per kabelmeerlengte,

¹² Dossierstuk nummer 8, ACM/IN/560814.

¹³ Dossierstuk nummer 3, ACM/IN/597479; dossierstuk nummer 4, ACM/IN/596261.

¹⁴ Zie voor gewenste aansluitcapaciteit 0,3 MVA tot en met 3 MVA met zuivere MS-aansluiting bijlage A.4 van de Tarievenscode elektriciteit.

terwijl per tracémeerlengte werd gefactureerd. Dit heeft tot een onjuiste uitkomst geleid, die zij in haar voorstel voor 2021 heeft gecorrigeerd.¹⁵

33. Dat Stedin in 2021 factureert op tracémeerlengte en op basis van de kosten per tracémeerlengte, volgt ook uit de cijfermatige kostenonderbouwing die Stedin op 25 september 2020¹⁶ en 16 oktober 2020¹⁷ aan de ACM heeft toegestuurd. In de aangeleverde kostenonderbouwing heeft Stedin bij de kolom “overige factoren” gespecificeerd dat zij het tarief in eerste aanleg presenteert per meter kabel meerlengte. De uiteindelijke berekening is echter per tracémeerlengte, omdat ook per tracé wordt gefactureerd. Om die reden wordt het tarief per kabel meerlengte, dat de helft van de totale kosten dekt, met 2 vermenigvuldigd om tot het kostendekkende tarief per tracé te komen.
34. Anders dan Energie Samen stelt, worden hiermee dan ook geen kosten dubbel in rekening gebracht. Feitelijk kwam de situatie vóór de correctie door Stedin er juist op neer dat zij abusievelijk de helft van de kosten die met de dienst samenhangen, niet factureerde.

5.3. Uitgangspunten reguleringsmethode en kostengeoriënteerde tarieven

35. Het bestreden besluit dient in samenhang te worden gezien met de algehele systematiek van tariefregulering. De regionale netbeheerders zijn onderworpen aan een systeem van maatstafefficiëntie, waarbij iedere reguleringsperiode de toegestane inkomsten en doelmatigheidsprikkels per netbeheerder worden vastgesteld. De netbeheerder dient vervolgens jaarlijks een voorstel voor de tarieven in, waarna de ACM dit voorstel toetst en de tarieven vaststelt.
36. In het methodebesluit¹⁸ en het x-factorbesluit¹⁹ worden de toegestane inkomsten en de doelmatigheidsprikkels vastgesteld. Op deze wijze wordt vooraf vastgelegd wat de hoogte is van de totale inkomsten van de activiteiten die vallen onder de tariefregulering, en wordt de netbeheerder geprikkeld om zijn efficiëntie te verbeteren. Deze totale inkomsten inclusief tariefcorrecties zijn de inkomsten die een netbeheerder maximaal met de aansluit- en transporttarieven mag verdienen.
37. Anders dan Energie Samen lijkt te suggereren, heeft een verhoging van de Tarieven Meerlengte geen invloed op de hoogte van de totale toegestane inkomsten van Stedin. De totale toegestane inkomsten, gebaseerd op de efficiënte en doelmatige kosten, zijn immers vastgesteld aan de hand van het methodebesluit, de x-factor en de q-factor. Deze zijn door Energie Samen niet betwist en staan in deze procedure ook niet ter discussie. Zij maken geen onderdeel uit van het bestreden besluit.
38. De ACM volgt Energie Samen dan ook niet in haar betoog dat Stedin als gevolg van het tarievenbesluit ondoelmatige of inefficiënte kosten vergoed krijgt. In de huidige systematiek van outputregulering in combinatie met maatstafefficiëntie vindt de beoordeling van de efficiëntie van Stedin plaats op het niveau van de toegestane inkomsten. De aangeleverde kostenonderbouwing wordt niet per tariefcategorie getoetst op efficiëntie, maar, zoals hiervoor toegelicht, per reguleringsperiode beoordeeld bij de vaststelling van de x-factor.
39. Op grond van artikel 41b, eerste lid, van de E-wet zendt de netbeheerder jaarlijks aan de ACM een voorstel voor de tarieven die deze ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken als bedoeld in artikel 16 van de E-wet. Bij dit voorstel neemt de netbeheerder onder meer het uitgangspunt van kostenoriëntatie en de tariefstructuren zoals vastgelegd in de Tarievencode Elektriciteit in acht, alsmede de door de ACM vastgestelde x-factor, q-factor, rekenvolumina en wettelijke formule.

¹⁵ Zie de toelichting van Stedin van 16 oktober 2020, dossierstuk nummer 8, ACM/IN/560814, en de reactie van Stedin op het bezwaarschrift van ENERGIE SAMEN d.d. 17 juni 2021, randnummer 20.

¹⁶ Bijlage bij dossierstuk nummer 6, ACM/IN/539542.

¹⁷ Bijlage bij dossierstuk nummer 8, ACM/IN/560814.

¹⁸ Besluit van de ACM van 24 januari 2019 met kenmerk ACM/UIT/505473.

¹⁹ Besluit van de ACM van 17 augustus 2020 met kenmerk ACM/UIT/540406.

40. Het uitgangspunt van kostenoriëntatie is opgenomen in artikel 41b, eerste lid, onderdeel a, van de E-wet. Dit uitgangspunt brengt mee dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers die betrekking hebben op de diensten die deze kosten veroorzaken. De verhouding tussen de te onderscheiden tarieven die een netbeheerder in rekening brengt voor de verschillende diensten die hij levert, wordt bepaald door de kosten die de netbeheerder moet maken om de desbetreffende diensten te kunnen leveren.²⁰ Concreet betekent dit in deze zaak dat de kosten die een netbeheerder via de gereguleerde tarieven in rekening brengt voor de aansluitdienst een afspiegeling dienen te zijn van de gemiddelde kosten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering en/of realisatie van aansluitdiensten.
41. In de toelichting op artikel 41b, eerste lid, onderdeel a, van de E-wet, heeft de wetgever opgemerkt dat indien de tarieven geen goede afspiegeling (meer) vormen van de onderliggende kosten een wijziging van de verhouding tussen de gereguleerde tarieven gewenst is.²¹ In een dergelijk geval zou anders immers sprake zijn van een gebrekkige kostenoriëntatie die leidt tot een situatie waarin de kosten van bepaalde diensten feitelijk gesubsidieerd worden ten laste van de tarieven voor andere diensten.
42. Indien een netbeheerder een tariefmutatie voorstelt die afwijkt van de gemiddeld verwachte tariefmutatie, dient deze vanuit het oogpunt van kostenoriëntatie nader te worden onderbouwd.²² Uit de door de netbeheerder aangeleverde kostenonderbouwing moet daarbij blijken dat een afwijking van de verwachte tariefmutatie noodzakelijk is om specifiek voor de betreffende afnamecategorie tot een meer kostengeoriënteerd tarief te komen. Het voorstel van de netbeheerder wordt vervolgens onder meer getoetst aan de zogenoemde Richtlijnen Controle Tarieven.²³

5.4. Beoordeling tarievenvoorstel Stedin

43. Stedin heeft een voorstel ingediend waarbij sprake is van een tariefmutatie voor de Tarieven Meerlengte in het jaar 2021. Stedin heeft daartoe een kostenonderbouwing aangeleverd. Uit deze kostenonderbouwing is de ACM gebleken dat de tariefmutatie het gevolg is van kosten die niet gedekt werden door de tarieven die Stedin in de voorgaande jaren hanteerde. De ACM heeft daarom in het bestreden besluit geoordeeld dat de door Stedin voorgestelde tariefmutatie voor de Tarieven Meerlengte in overeenstemming is met het uitgangspunt van kostengeoriënteerde tarieven als bedoeld in artikel 41b, eerste lid, onderdeel a, van de E-wet.
44. Zoals in paragraaf 5.1 aangegeven, dient bij de beoordeling van de door Stedin voorgestelde tariefmutatie de vraag te worden beantwoord of de aangeleverde kostenonderbouwing toereikend is. Daarbij dient te worden beoordeeld of de onderbouwing consistent is met de aangeleverde cijfermatige kostenonderbouwing en of de opgevoerde kostensoorten kwalificeren als noodzakelijk voor het realiseren van een aansluiting in de zin van de E-wet en de Tarievencode Elektriciteit.²⁴
45. Op 9 september 2020 heeft de ACM aan Stedin het verzoek gestuurd om een tarievenvoorstel als bedoeld in artikel 41b, eerste lid, van de E-wet in te dienen. Bij haar voorstel heeft Stedin een afzonderlijke kostenonderbouwing toegestuurd.²⁵ Het tarievenvoorstel van Stedin is op 8 oktober 2020 op de website van de ACM gepubliceerd.²⁶ De ACM beoordeelt of het tarievenvoorstel voldoet aan hetgeen is bepaald in de E-wet en de Tarievencode elektriciteit. Daartoe toetst de ACM het voorstel

²⁰ Kamerstukken II, 2003/2004, 29372, nr. 11, p. 28.

²¹ Idem.

²² Besluit van de ACM van 25 november 2020 met kenmerk ACM/UIT/544038, randnummer 71 e.v.

²³ De Richtlijnen Controle Tarieven zijn opgenomen in de tarievenmodule die jaarlijks wordt toegestuurd aan de netbeheerders en is onder meer te raadplegen via <https://www.acm.nl/nl/publicaties/voorstel-stedin-voor-tarieven-2021-regionaal-netbeheer-elektriciteit>.

²⁴ Zoals door de ACM uiteengezet in haar besluit van 9 mei 2017 met kenmerk ACM/DJZ/2017/202678_OV, door het College van Beroep voor het bedrijfsleven bevestigd in CBb, 4 december 2018, ECLI:NL:CBb:2018:645, r.o. 3.1 en 3.2.

²⁵ Bijlage bij dossierstuk nummer 6, ACM/IN/539542.

²⁶ Zie: <https://www.acm.nl/nl/publicaties/voorstel-stedin-voor-tarieven-2021-regionaal-netbeheer-elektriciteit>.

onder meer aan de hiervoor genoemde Richtlijnen Controle Tarieven, die de ACM bij het verzoek aan de netbeheerders om een voorstel in te dienen heeft medegedeeld.²⁷

46. Naar aanleiding van de beoordeling van het tarievenvoorstel heeft de ACM aan Stedin om een nadere onderbouwing verzocht en een tweetal vragen gesteld over de kostenonderbouwing voor de Tarieven Meerlengte.²⁸ Stedin heeft vervolgens op 16 oktober 2020 op de door de ACM gestelde vragen gereageerd.²⁹ De onderbouwing van de door Stedin voorgestelde tariefmutatie bevatte een gedetailleerde cijfermatige kostenonderbouwing waarbij per aansluitcategorie de verschillende gemiddelde kosten voor onder meer materiaal, uren en overige kostensoorten zijn opgenomen.
47. In deze onderbouwing, die voorafgaand aan de vaststelling van de tarieven is gegeven, heeft Stedin onder meer ook uitgewerkt wat de gemiddelde kosten voor bijvoorbeeld kunstwerken en manuren zijn. De ACM deelt dan ook niet het standpunt van Energie Samen, dat Stedin achteraf kostenposten heeft “gezocht” om de tariefstijging in deze procedure te onderbouwen.
48. In reactie op de vragen van de ACM heeft Stedin onder meer toegelicht dat (een deel van de) kostenstijging het gevolg is van de hiervoor in paragraaf 5.2 besproken correctie in de berekeningsmethodiek voor het meerlengtevolume per tracé.³⁰ Deze toelichting was consistent met de aangeleverde cijfermatige kostenonderbouwing.³¹
49. Na de toelichting van Stedin heeft de ACM aan de hand van de geleverde cijfermatige kostenonderbouwing geoordeeld dat de onderbouwing van de tariefmutatie toereikend was en de tarieven vastgesteld.³² Anders dan Energie Samen betoogt, is dan ook geen sprake geweest van een onzorgvuldig genomen besluit dat is uitgegaan van een zeer summiere onderbouwing.

5.5. Beoordeling kostenonderbouwing tariefmutatie en bezwaar

50. Naar aanleiding van het bezwaar van Energie Samen heeft de ACM de Tarieven Meerlengte opnieuw beoordeeld. Daarbij heeft zij aan Stedin gevraagd om schriftelijk op de bezwaren van Energie Samen te reageren. Ook in bezwaar concludeert de ACM dat de door Stedin aangeleverde onderbouwing consistent is met de aangeleverde cijfermatige kostenonderbouwing.
51. Voorts constateert de ACM dat alle door Stedin opgevoerde kostensoorten kwalificeren als noodzakelijk voor het realiseren van een aansluiting in de zin van de E-wet en de Tariefcode Elektriciteit en daarmee terecht zijn opgevoerd als kosten die gedekt dienen te worden door het gereguleerde aansluittarief. Anders dan Energie Samen in haar bezwaarschrift betoogt, leidt het bestreden besluit dan ook niet tot strijdigheid met het kostenveroorzakingsbeginsel als vervat in artikel 41b, eerste lid, onder a, van de E-wet. De ACM zal hier in deze paragraaf nog nader op ingaan en toelichten waarom de bezwaargronden van Energie Samen op dit punt geen doel treffen.
52. Bij haar oorspronkelijke tarievenvoorstel heeft Stedin een cijfermatige onderbouwing gegeven van de Tarieven Meerlengte. Daarin heeft zij, uitgesplitst naar afnemerscategorie (>1.000 kVA t/m 1.750 kVA, >1.750 kVA t/m 3.000 kVA en >3.000 kVA t/m 10.000 kVA), een overzicht gegeven van de gemiddelde kosten voor de diverse aan de aansluitdienst te relateren kostensoorten. Tevens heeft Stedin in haar onderbouwing onderscheid gemaakt tussen materiaalkosten, manuren en zogenoemde servicekosten. Deze drie categorieën zijn in de onderbouwing vervolgens gedetailleerd uitgesplitst in diverse kostenposten. Zo omvat de categorie materiaalkosten onder meer de kosten van mantelbuizen,

²⁷ Besluit van de ACM van 25 november 2020 met kenmerk ACM/UIT/544038, randnummers 7 en 69.

²⁸ Dossierstuk nummer 7, ACM/UIT/543596.

²⁹ Dossierstuk nummer 8, ACM/IN/560814.

³⁰ Idem.

³¹ Bijlage bij dossierstuk nummer 8, ACM/IN/560814.

³² Besluit van de ACM van 25 november 2020 met kenmerk ACM/UIT/544038, randnummer 71 e.v.

afdekplaten en verbindingsmoffen. De categorie servicekosten omvat onder meer de kosten van graafwerkzaamheden, het aanleggen van kunstwerken en de kosten van straatwerk.

53. Stedin heeft toegelicht dat de stijging van de Tarieven Meerlengte vooral het gevolg is van een correctie voor een in het verleden onjuist toegepaste rekenmethode, waardoor bij de Tarieven Meerlengte abusievelijk werd gefactureerd op basis van kabelmeerlengte in plaats van tracémeerlengte.³³ Uit een analyse van kostprijsdata en projecten in de voorgaande jaren is gebleken dat de eenmalige aansluittarieven hierdoor voor het tariefjaar 2020 de daadwerkelijke kosten niet dekten. Stedin heeft om deze reden voor het tariefjaar 2021 de juiste rekenmethode ten grondslag gelegd aan de Tarieven Meerlengte, met een kostenstijging tot gevolg.
54. In reactie op het bezwaar van Energie Samen heeft Stedin uitvoerig toegelicht dat de stijging van de Tarieven Meerlengte mede het gevolg is van het feit dat kosten voor zogenoemde kunstwerken, zoals gestuurde boringen en boogzinkers, voorheen ten onrechte niet waren opgenomen in de berekening van de kosten, hetgeen leidt tot een additionele stijging van 47,- EURO per meter tracélengte.³⁴ Verder zijn ook andere parameters als gebruikte materialen en bestede uren onderhevig geweest aan een relatief beperkte kostenstijging.
55. De ACM concludeert dat deze (aanvullende) onderbouwing consistent is met de cijfermatige onderbouwing die Stedin bij haar aangepaste voorstel voorafgaand aan het bestreden besluit heeft toegestuurd. De hiervoor in randnummer 46 genoemde uitgesplitste kostensoorten waar de cijfermatige onderbouwing betrekking op heeft, houden alle verband met materialen en werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor het realiseren van een aansluiting. Ook na de hernieuwde beoordeling in bezwaar komt de ACM daarom tot de conclusie dat de onderbouwing van de voorgestelde tariefmutaties toereikend is. Daaraan doet niet af de opmerking van Energie Samen dat de eenmalige aansluittarieven meerlengte 2021 die Liander N.V. en Enexis Netbeheer B.V. hanteren beduidend lager zijn dan die van Stedin. Van strijdigheid met het kostenveroorzakingsbeginsel als bedoeld in artikel 41b, eerste lid, onderdeel a, is niet gebleken. Het bezwaar van Energie Samen dient op dit punt dan ook ongegrond te worden verklaard.
56. Stedin heeft verder voldoende aannemelijk gemaakt dat de kostenstijging voor zogenoemde kunstwerken voor de laagste aansluitcategorie procentueel zwaarder doorwerkt omdat deze relatief gezien het laagste tarief kent. De ACM wijst in dat verband ook op een soortgelijke discussie die aan de orde was in een eerdere procedure over de EAV waarbij de kostenstijging relatief minder zwaar doorwerkte voor grootverbruikers omdat zij hogere totale kosten kenden.³⁵ In weerwil van hetgeen Energie Samen betoogt, kan hieruit dan ook niet worden afgeleid dat de kosten voor kunstwerken op een onjuiste wijze zijn doorberekend in de Tarieven Meerlengte.
57. Tot slot merkt de ACM nog op dat nu de onderbouwing die Stedin heeft gegeven consistent is met de cijfermatige onderbouwing, en de daarin aangedragen kostensoorten verband houden met de realisatie van de aansluitdienst, geen grond is voor de stelling van Energie Samen dat Stedin door middel van de tariefstijging poogt misgelopen inkomsten verkapt na te calculeren.
58. Van een onzorgvuldige belangenafweging is evenmin sprake. Het uitgangspunt van artikel 41b, eerste lid, onder a, van de E-wet is immers juist dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers die betrekking hebben op de diensten die deze kosten veroorzaken. Dat uitgangspunt ligt ten grondslag aan de voorgestelde tariefmutatie.

³³ Dossierstuk nummer 8, ACM/IN/560814.

³⁴ Schriftelijke zienswijze d.d. 17 juni 2021 van Stedin naar aanleiding van het bezwaarschrift, ACM/IN/622836, randnummer 22.

³⁵ CBB, 4 december 2018, ECLI:NL:CBB:2018:645, r.o. 3.1 en 3.2.

5.6. Beoordeling aanvullende kostenonderbouwing naar aanleiding van de tussenuitspraak van het CBb

58a. In overweging 8.2 van zijn tussenuitspraak heeft het CBb onder meer als volgt overwogen:

“Het College is van oordeel dat uit de omschrijving van de kostensoorten in de kostenonderbouwing kan worden afgeleid dat de opgenomen kostensoorten gekwalificeerd kunnen worden als rechtstreekse kosten. Dit ligt echter anders voor de algemene toeslag van 15% over de kosten voor uren die, zoals Stedin stelt, niet direct op de projecten worden verantwoord. Een bedrag dat is gebaseerd op een procentuele toeslag heeft geen directe relatie met de onderliggende kosten. Bovendien kan zonder uitsplitsing naar specifieke posten niet worden vastgesteld of sprake is van rechtstreekse kosten. Stedin heeft weliswaar toegelicht om welke kosten het onder meer gaat, maar zonder nadere concretisering blijft onduidelijk of de genoemde kosten rechtstreekse kosten zijn. In dit verband merkt het College op dat het geen grond ziet voor het oordeel dat alleen de door Energie Samen genoemde kosten kunnen worden gezien als rechtstreekse kosten. Ook voorbereidingskosten zijn rechtstreekse kosten (zie bijvoorbeeld de uitspraak van het College van 11 januari 2022, ECLI:NL:CBB:2022:8). Algemene overheadkosten zijn echter niet aan te merken als rechtstreekse kosten. De conclusie is dat de ACM in het bestreden besluit onvoldoende heeft gemotiveerd dat de kosten die zijn opgenomen in de toeslag van 15% kwalificeren als kosten die rechtstreeks zijn gemoeid met de totstandbrenging van de aansluiting. Het bestreden besluit is in zoverre genomen in strijd met artikel 7:12 van de Awb.”

58b. De ACM heeft deze overweging als uitgangspunt genomen bij het beoordelen van de nieuwe kostenonderbouwing die Stedin aan de ACM heeft overgelegd naar aanleiding van de tussenuitspraak van het CBb.

58c. Stedin heeft haar onderbouwing van de toeslagen uitgesplitst in concrete kostenposten en per kostenpost aangegeven waaruit deze bestaat. Verder heeft Stedin een omschrijving van de werkzaamheden gegeven die behoren bij de desbetreffende kostenposten. Het gaat hierbij onder meer om kosten die Stedin maakt voor operationeel management, directievoerders die toezicht houden op de aannemers, registratie van revisies, contracting en leveranciersmanagement, kosten voor vergunningen en retributies en kosten voor de afdeling Veiligheid, Gezondheid, Milieu en Kwaliteit.

58d. In reactie op vragen van de ACM heeft Stedin aangegeven dat zij een aantal van de hiervoor omschreven kostenposten intern vaak als overheadkosten aanduidt. Stedin heeft die term ter zitting bij het CBb ook gebruikt. Daardoor is ten onrechte de indruk ontstaan dat niet-rechtstreekse, algemene overheadkosten zouden worden toegerekend aan de meerlengtetarieven. Na beoordeling van de verschillende kostenposten, is de ACM tot de conclusie gekomen dat de toeslagen inderdaad geen (algemene) overheadkosten bevatten. De nieuwe kostenonderbouwing van Stedin is dan ook in lijn met de hiervoor in randnummer 58a aangehaalde overweging van het CBb.

58e. De ACM concludeert dat alle kostenposten in de nieuwe onderbouwing rechtstreeks verband houden met de voorbereiding en realisatie van de aansluitdienst en de meerlengtemeters. De kostenposten die Stedin in haar onderbouwing noemt, staan in nauw verband met de aanleg van de aansluitverbinding. Zonder de activiteiten die aan de genoemde kostenposten ten grondslag liggen, zou realisatie van de aansluitdienst en meerlengteverbinding ook niet mogelijk zijn.

58f. Verder constateert de ACM dat de nieuwe, naar kostenpost uitgesplitste cijfermatige onderbouwing in overeenstemming is met de tariefverhoging die Stedin heeft voorgesteld. Stedin heeft toegelicht hoe zij

per specifieke kostenpost tot een percentage is gekomen dat zij per meerlengtemeter toerekent aan het tarief.

58g. Omdat uren voor de in randnummer 58c genoemde werkzaamheden bij Stedin niet direct op projecten worden geschreven, rekent Stedin kosten voor deze werkzaamheden toe aan werk van de afdelingen waarvoor die werkzaamheden zijn uitgevoerd. Stedin berekent daarvoor een in procenten uitgedrukte toeslag. Om tot de hoogte van dit percentage te komen, bepaalt Stedin per kostenpost voor welke afdelingen dat type werkzaamheden worden uitgevoerd. De totale begrote kosten van die afdelingen geven de grondslag op basis waarvan Stedin het toeslagpercentage bepaalt. Stedin baseert de begrote kosten per afdeling ieder jaar op de werkelijke kosten van die afdeling in de voorgaande twee tot drie jaren, en op de verwachtingen en nieuwe inzichten voor het betreffende jaar. Per kostenpost berekent Stedin vervolgens een percentage door de kosten van dat type werkzaamheden te delen door de grondslag. Ten slotte telt Stedin de toeslagpercentages per kostenpost bij elkaar op om tot één toeslagpercentage te komen. Gezamenlijk leiden deze kostenposten, naar beneden afgerond, tot de 15% toeslag aan toegerekende kosten voor de afdelingen die hun uren niet direct op projecten verantwoorden.

58h. De ACM is van oordeel dat een toeslag in de vorm van een percentage voor de desbetreffende kostenposten de daadwerkelijke kosten voor de realisatie van de meerlengtemeters beter reflecteert dan een toeslag in de vorm van een vast bedrag per meter. Het is aannemelijk dat werkzaamheden voor vergunningen en assetdata bijvoorbeeld complexer zijn voor grotere aansluitingen dan voor kleinere en daarom ook leiden tot hogere kosten. Door een percentage als toeslag te gebruiken, worden die hogere kosten tot uitdrukking gebracht. Het is niet mogelijk die relatief hogere kosten op een andere wijze tot uitdrukking te brengen, omdat Stedin niet heeft bijgehouden welk deel van de werkzaamheden van medewerkers van bepaalde afdelingen zijn verricht voor welk project en dit voor die medewerkers ook niet goed mogelijk is.

58i. De ACM concludeert dat Stedin de tarieven voor de afnemerscategorieën die in geschil waren, voldoende heeft gemotiveerd met de nieuwe nadere kostenonderbouwing met een toeslagpercentage. Om die reden verklaart de ACM het bezwaar van Energie Samen op dit punt ongegrond.

5.7. Conclusie

59. Het bezwaar van Energie Samen is ongegrond. De ACM concludeert dat de door Stedin gegeven onderbouwing van de tariefmutaties toereikend is. Hetgeen Energie Samen in bezwaar heeft aangevoerd geeft geen aanleiding om het bestreden besluit te herroepen.

6. Besluit

60. De ACM verklaart het bezwaar van Energie Samen ongegrond.

Den Haag,

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

mr. M.T.P.J. van Oers
Directeur Juridische Zaken

Als u belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA 's-Gravenhage. Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl.